

Årsrapport for NORTØMMER FSC® – gruppe.

(FSC – C103857)

2019

Introduksjon.

NORTØMMER har i 2010 - 2011 etablert en gruppe av eiendommer for felles FSC®-sertifisering. Gruppen fikk sertifikat første gang 28. mars 2011. Gruppen er senere endret, ved at noen har kommet til og to gått ut.

FSC-gruppen som organiseres av NORTØMMER består pr. 1. januar 2020 av følgende eiendommer:

Eiendom	Kontaktperson	Adresse	Kommune for hovedkontor	Nett-adresse	Areal totalt	Areal produktivt.
Løvenskiold Fossum	Sten Roger Thorstensen; roger@l-fossum.no	Boks 206 Sentrum, 3701 Skien	Skien	<a href="http://www.lfossu
m.no">www.lfossu m.no	330.000 da	220.128 da
Losby Bruk AS	Erling Bergsaker erling.bergsaker@norskog.no	Losbyveien 241, 1475 Finstadjordet	Lørenskog	<a href="http://www.losbyb
ruk.no">www.losbyb ruk.no	44.000 da	39.000 da
Fritzøe Skoger AS	Eivind Skurdal es@fritzoeskoger.no	Industrivegen 24, 3748 Siljan	Siljan	<a href="http://www.fritzoe-
skoger.no">www.fritzoe- skoger.no	562.000 da	428.000 da
Mathiesen Eidsvold Værk ANS	Øystein Løvli Oystein.lovli@mev.no	Brustadvegen 15, 2090 Hurdal	Hurdal	www.mev.no	358.000 da	297.000 da
Maarud Gaard, Skogene	Håkon Rør hroer@maarudgaard.no	Maarudvegen 108 2114 Disenå	Sør Odal	<a href="http://www.maarudg
aard.no">www.maarudg aard.no	70.000 da	60.000 da
Sum					1.364.000 da	1044.000 da

Ettersom vi fortsatt ikke har noen godkjent nasjonal FSC-standard i Norge, er gruppen sertifisert i henhold til en generisk FSC standard, definert av Soil Association Woodmark. Gruppen har etter 2011 hatt årlige eksterne revisjoner, gjennomført av Orbicon ved Karina Kitnæs. I 2019 ble 4 involverte eiendommer revidert, samt NORTØMMER sitt arbeid med organisering og oppfølging av gruppen, inklusive interne revisjoner. Alle eiendommer har i tillegg hatt internrevisjon minst en gang i 2019.

Aktivitet 2019

Avvirkning fordelt på hovedsortiment

Eiendom	Samlet avvirkning	Gjennomsn. Avv. siste 5 år.	Tilvekst	Sagtømmer	Massevirke	Løvtrevirke	Energivirke
Løvenskiold Fossum	41470 m3	39800 m3	93000 m3	21433 m3	14749 m3	3562 m3	1426 m3
Fritzøe Skoger	79200 m3	69600 m3	180000 m3	43600 m3	20770 m3	1260 m3	13570 m3
MEV skoger	78322 m3	66829 m3	151000 m3	42056 m3	33141 m3	2788 m3	337 m3
Maarud Gaard Skoger	12135 m3	12830 m3	33510 m3	6031 m3	4822 m3	812 m3	470 m3
Losby Bruk	2955 m3	3446 m3	15100 m3	1838 m3	875 m3	122 m3	120 m3
Sum	214082 m3	192505 m3	472610 m3	114958 m3	74357 m3	8544 m3	15923 m3
Andel	-		45 %	54 %	35 %	4 %	7 %

Avvirkning fordelt på treslag

Eiendom	Samlet avvirkning	Gran	Furu	Løv	Uspesifisert
Løvenskiold Fossum	41470 m3	33859 m3	2323 m3	3562 m3	1426 m3
Fritzøe Skoger	79200 m3	62500 m3	1870 m3	1260 m3	13570 m3
MEV skoger	78322 m3	74106 m3	1091 m3	2788 m3	337 m3
Maarud Gaard Skoger	12135 m3	9416 m3	1437 m3	812 m3	470 m3
Losby Bruk	2955 m3	2753 m3	0 m3	202 m3	0 m3
Sum	214082 m3	182634 m3	6721 m3	8624 m3	15803 m3
Andel	-	85 %	3 %	4 %	7 %

Det er i 2019 i ungskogpleien ikke brukt kjemiske sprøytemidler for ordinær bekjempelse av uønsket vegetasjon. For bekjempelse av rødhyll (svartelistet art) er det gjort noe bakkebasert punktsprøyting med Glyfosat, totalt 66 liter. Rotstop (biologisk middel mot råte) er i noen grad benyttet ved avvirkning og tykking, med totalt ca. 5,5 kg.

I tillegg er det i noen grad benyttet planter behandlet med Merit Forest, for å styrke overlevelsen i forhold til snutebilleangrep. Omfanget av Merit Forest har gått ned fom følge av gradvis overgang til bruk av voksbehandlede planter. Fra 2020 er Merit Foret ikke lenger tillatt brkt pga risiko for skade på pollinerende inskter. Alternative inskticider er lansert.

Tilbudet av voksbehandlede planter er økende. Erfaringene med voksbehandlede planter er imidlertid blandet, og det er fortsatt behov for utvikling av denne metoden for å øke beskyttelsesgraden.

Skogens tilvekst, foryngelse og generelle tilstand.

Tilveksten på eiendommene er totalt sett økende. Som det fremgår av matrisen ovenfor er samlet tilvekst nå registrert til totalt 472.000 m3. Samlet avvirkning av nyttbart virke har fortsatt å øke inn i 2019 og nåde dette året 214 000 m3. Avvikrnignen utgjør 45 % av tilveksten. Bakgrunnen for økt avvirkning er markedsmessige forhold, samt at volumene pr. da i kulturskogen som nå utgjør stadig større del av avvirkningen er større enn i den gamle. Selv etter korrigerig for miljøhensyn og topp, svinn

og avfall, blir årlig uttak likvevel vesentlig lavere enn tilveksten. Nivået på tilveksten er preget av at det på eiendommene er stor andel velskjøttet kulturskog i de alderklassene som gir høyest tilvekst. Tilveksten vil da for en periode bli høyere enn avirkningspotensialet. Hogs kvantumet oppfattes fortsatt å være innenfor det som kan oppfattes som bærekraftig i økonomisk og biologisk forstand, med trygg margin. Avirkningspotensialet må forventes å stige ytterligere de nærmeste år.

Alle eiendommene har skogbruksplan. Alle eiendommer, har også en databaseløsning for skogbruksplanen knyttet til digitalt kart. Plan og kart oppdateres rutinemessig for å ha oversikt over ressurs situasjonen, nødvendige skogkultur tiltak og å unngå avirking ut over produksjonsgrunnlag.

Uplantede arealer eller arealer hvor naturlig foryngelse ennå ikke er etablert (h.kl. 1) på eiendommene følges opp fortløpende. På eiendommene totalt er andelen h.kl. I i intervallet 0,1 til 3 %, som er klart innenfor normalt omfang, sett i forhold til normal ventetid fra hogst til etablering av ny skog. Problemet med snutebilleskader på nyplantinger er stedvis stort og utgjør et vesentlig problem for enkelte av eiendommene, blant annet på Løvenskiold Fossum og Losby Bruk. Omfang av skogkultur blir fulgt opp ved intern- og eksternevisjoner på eiendommene. Samlet omfang av utført planting på den enkelte eiendom, samt gjennomførte foryngelseskontroller, indikerer en tilstrekkelig planteaktivitet for å opprettholde skogproduksjonen, samt etterleve sertifiserings- og lovpålagte krav til skogkultur.

Råtesituasjonen på eiendommene er en økende bekymring. Vi har ikke statistikk for råtesituasjonen konkret fra eiendommene, men inntrykket er at dette er et økende problem spesielt på høyproduktiv greiskog. Dette har ført til redusert tynningsaktivitet på denne type arealer.

Generelt om overvåking av skogsituasjonen, inklusive flora og fauna.

Overvåking av skog og natursituasjonen på eiendommene skjer primært av eiendommene selv, både gjennom den daglige forvaltning og gjennom registreringer for utarbeidelse og oppdatering av skogbruksplaner med tilhørende kart og ressursoversikter. I tillegg er det ulike samarbeidsordninger og registreringer som organiseres av offentlige etater.

Type kontroll/overvåking	
Kontroll av verneområder, som nasjonalparker, reservater og landskapsvernområder.	Gjennomføres i hovedsak av statens naturoppsyn. Eiendommene varles om det er noe spesielt som de må følge opp. Eiendommene varsler til Fylkesmannen/SNO i tilfeller de identifiserer forhold som krever avklaring eller oppfølging.
Foryngelse	Følges opp av skogbruksetaten i form av foryngelseskontroll, som gjennomføres på et utvalg av alle hogstfelt. Eiendommene varles når det er identifisert forhold som krever spesiell oppfølging. Foryngelsen sjekkes både i forhold utført arbeid, tilslag og eventuelle skader på foryngelsen.
Foryngelse	Foryngelsen følges i tillegg opp av den enkelte eiendom, som normalt sjekker alle foryngelsesfelt i løpet av 2 – 4 år etter planting. Kontrollen går spesielt på tilslag på gjennomført planting, etablering av naturlig foryngelse og eventuelle skader eller avgang på planter.
Beiteanalyser	Gjennomføres særlig med tanke på hjortevilt og fortilgang. Gjennomføres ofte for større områder enn enkelte eiendom, og ofte i

	samarbeid med hele storvall eller elgregioner. Dette utføres hvert 2. til hvert 4 år. Beiteanalysene gir vesentlig del av kunnskapsgrunnlaget for hjorteviltforvaltningen.
Vektutvikling vilt	Følges opp gjennom veien av alt felt vilt, som organiseres av grunneier/jaktansvarlig, og rapporteres til hjorteviltregisteret. Vektutviklingen danner sammen med beiterregistreringen basis for en bærekraftig hjorteviltforvaltning. Resultater finnes på hjorteviltportalen. (http://www.hjortevilt.no/)
Kontroll av nøkkelbiotoper	Gjennomføres løpende etter hver hogst, når det er hogget inn mor nøkkelbiotop, for å sjekke at biotopen ikke er hogget. Overvåking av nøkkelbiotoper gjøres i tillegg gjennom utvalgsbefaringer gjerne koblet til befaringer som også dekker andre formål, samt flyfotokontroller, når nye ortofoto foreligger.
Oppfølging av rovvilt	Følges opp av SNO og diverse FoU-prosjekter, som Gaupeprosjektet (NINA). Resultater rapporteres på rovviltportal http://www.rovviltportalen.no/ , www.rovbase.no og prosjektenes hjemmesider, som http://scandlynx.nina.no
Viltbiotopkontroller	Gjøres delvis i egen regi med bruk av viltkamera og i samarbeid med lokale interessenter som jakt og fiskeforenger og lokale ornitologer
Fiske og vannkvalitet.	Overvåkes gjerne i samarbeid med lokale interessenter som Jakt og fiskeforeninger.

HCV arealer.

Eiendommene har følgende omfang av HCVF-arealer:

Eiendom	Totalt areal HCVF	Areal hvor ingen hogst tillates	Areal hvor det kan tillates noe hogst	HCV arealets andel av samlet areal
Løvenskiold Fossum	45 595 da	45 595 da	-	14 %
Losby Bruk ANS	4 863 da	4 078 da	785 da	11,3 %
Fritzøe Skoger	69 274 da	67 574 da	1 700 da	12,2 %
MEV skoger	38 339 da	19 542 da	18 797 da	10,8 %
Maarud Gaard skoger	9 026 da	4 497 da	4 529 da	12,5 %
Sum	167 097 da	141 286 da	25 811 da	12,2 %

Nøkkelbiotoparealene følges opp fortløpende. Det er sterk fokus på å unngå å ødelegge disse når det planlegges hogst i tilgrensende arealer. Alle HCV arealene er videre suksessivt fulgt opp i forhold til risiko for ektern påvirkning, med kontroll på flybilder, avvikringslogger og etter behov feltkontroller i samsvar med de overvåkingsplaner som er laget for eiendommene. Resultatene viser at områdene er intakt. Det er ikke i 2019 registrert vesentlige feilhogster, og heller ikke andre uforutsette hendelser som påvirker artsmangfoldet. Det som er registrert av menneskelig påvirkning er noe hogst av enkelttrær for tilrettelegging for friluftsliv. For øvrig er det registrert stedvis økning i omfang av snøbrekkskader også innenfor HCV områder, samt økt omfang av død ved.

Eiendommene og sammensetningen av HCV arealene er nærmere beskrevet i eiendommenes landskapsplaner som i sin helhet er lagt ut på eiendommenes hjemmesider.

Sammensetning og observerte endringer i flora og fauna.

For å følge opp utviklingen i skogsituasjon, flora og fauna, gjennomføres en systematisk overvåking, jfr beskrivelsen ovenfor.

Beiteundersøkelsene indikerer for flertallet av eiendommene et noe redusert beitepress og økning i forekomstene ROS-arter, men erfaringene er variert. Stedvis er det også press på ROS-artene.

Utviklingen i i ungskogfelt varierer mellom eiendommene. Både Losby Bruk og Løvenskiold Fossum har de siste år hatt en del utfordringer knyttet planteavgang på grunn av tørke i 2018 og snutebilleangrep de siste år. På Matiesen Eidsvold Værk viser overvåkingsresultatene også vesentlig omfang av skader på plantefelt som følge av storfeibeite i skogen.

Særlig på eiendommene i Vestfold-Telemark ble det registrert en del toppbrekk fra vinteren 2017/18. Tørkesommeren 2018 sammen med toppbrekk-situasjonen har bidratt til økt omfang av skogskader, som har videreutviklet seg i 2019, både i form av billeangerp og tørkeskader.

Utviklingen i dyrevokter registreres på eiendommene fra hver jakt for å følge opp kondisjonen til viltstammen. Vektutviklingen spesielt for elgkalver, er noe variert mellom eiendomme. På flere av eiendommene ble det registrert en nedgang i slaktevekt for særlig elgkalver i 2018 pga tørken dette året. I 2019 er dette for en stor del gått tilbake til 2017-nivå.

For flere av eiendommene registreres øking i forekomst av svartelistede arter med stor spredningsevne. Dette gjelder særlig rødhyll, og i noen grad kjempespringfrø og tromsøpalme. Konkrete tiltak gjennomføres for å bekjempe disse. Rødhyll er i stredvis ferd med å utvikle seg til et problem. Denne arten er krevende å bekjempe effektivt med manuelle metoder.

Store rovdyr i form av ulv og gaupe har vi på flere av eiendommene. Ulv finnes som fast etablering på Losby Bruk og på Maarud. På MEV er det streifdyr av ulv. Gaupe har vi på alle eiendommene.

Stammen av hønsefugl har vært relativt god, og stabil, men har i 2019 vist tegn til nedgang.

Rådystammen registrerer som øket på flere av eiendommene, som antas å skyldes flere år med relativt milde vintre.

Stammen av rovfugl, ikke minst musvåk og hønehauk oppfattes også som stabil til økende, og har i noen grad økt i takt med økt bestand av hønefugl. På Løvenskold Fossum er det registrert økende bestand av rovfugl som er vurdert å være medvikrende til noe redusert bestand av skogshøns. Vi ser samme tendens på Losby Bruk.

Kommunikasjons med omverden.

Alle eiendommene hvor det har vært skogbruksaktivitet har i løpet av 2019 vært gjennomført relevante kommunikasjons tiltak med andre brukergrupper.

Eksterne henvendelser relatert til skogforvaltningen loggføres på eiendommene og rapporteres. Det er samlet loggført 29 henvendelser for 2019, men det er noe ulik praksis på hvor enkle henvendelser som blir loggført. 15 av henvendelsene kan klassifiseres som klager, men ingen kan sies å være alvorlige forhold. Det er stor spredning på tema for klagen. Temaene er:

- Sjøppel i naturen, primært etter annen aktivitet enn skogbruk
- Adkomst – tilgang til veier
- Spor etter hogst
- Kantone etter hogst

Den sosiale påvirkning av virksomheten i 2019 oppfattes ikke å skille seg fra det generelle bildet som er belyst i gruppens analyse av sosial påvirkning, hvor hovedpunktene gjengis nedenfor:

Skogbruksaktivitet på eiendommene	Det hogges totalt sett vesentlig lavere volum enn tilvekst, og volum og CO2 binding økes på alle eiendommer. Alle eiendommer bidrar til lokal forsyning av "kortreist" ved.
Årlig kommunikasjon på eiendomsnivå med aktuelle eksterne brukergrupper.	Gjennomgående god kommunikasjon. 4 av eiendommer driver areal i mye brukte turområder, hvor det tas en del hensyn og liten konflikter registreres.
Årlig jakt- og fiske-aktivitet på eiendommene.	Jakt og fiskeforvaltningen totalt sett oppfattes å være bærekraftig. Bortsett fra storviltjakt, som av naturlige grunner ikke kan være åpent for alle, er det god tilgjengelighet for jakt og fiske for allmenheten på eiendommene.
Utmarkstilbud for øvrig på eiendommene i gruppen.	Det er god tilgang for allmenheten på eiendommene.

Oslo august 2020.

NORTØMMER

Erling Bergsaker